

אויסגאבע פון חיזוק
און השקפה פאר
די אידישע שטוב,
אריינצוברענגען
שמחה און שלום
תשע"ב לפ"ק

גליון לחיזוק
וביסוס הבית
היהודי על אדני
השמחה והשלום
גליון י"א

בנין ביתי

עבודת המדות

אן אמת'ע גוטע פריינד, און אויסגעשפילט ביי די אייגענע משפחה. נאך א קליינער פראצענט מענטשן וועלן זיך זייער שנעל אליין אויסרייבן, און אויפבויען אין זיך גאר א שטארקע געפיל וויאזוי מען דארף זיך רעכענען מיט אנדערע, זיי וועלן זיך זייער גוט אדורכקומען, מוותר זיין, און מאכן פלאץ פאר נאך מענטשן אין זייער וועלטל.

א מענטש ווערט געבוירן מיט פארמאכטע הענט, אזוי ווי צו ווייזן אז ער האט די גאנצע וועלט אין זיינע הענט, א פיצל קינד האט נאך נישט דאס מינדעסטע פארשטאנד און געפיל צו טראכטן פון א צווייטן, אלעס וואס ער וויל, פארלאנגט ער תיכף מיט די גרעסע תקיפות, אויף אלע מיטלען, און ער וועט זיך נישט אפשטעלן פאר גארנישט.

אבער דער גרעסערער טייל מענטשן, כאטש זיי וועלן דאס הערן און וויסן, און פארשטיין אז מען דארף צולאזן מענטשן צו עפעס וואס דו וואלסט געוואלט פאר דיר, און אז די גאנצע וועלט דרייט זיך נישט נאר ארום דיר, אבער דאס צווייטע זיי נאך נישט אז זיי זאלן למעשה אין פראקטישן לעבן זיך אזוי פירן, אדער וועלן זיי נישט וויסן וויאזוי דאס צו פראקטיצירן.

דאס האט דער רבש"ע אזוי געמאכט ווייל ער איז באמת אומבאהאלפן, און ער מוז יעדע סקונדע צוקומען צו אויפזיכט און פלעגונג. ווען א פיצל קינד וואלט ווען געהאט שכל זיך צו רעכענען אביסל מיט די מאמע וואס מוטשעט זיך מיט אים, און איר לאזן מנוחה ווען ער איז הונגעריג, וויאזוי וואלט ער אויפגעוואקסן?

דאס איז איינע פון די סיבות וואס די תורה זאגט: לא טוב היות האדם לבדו. עס איז נישט גוט אז דער מענטש זאל זיין אליין, ווייל וויבאלד ער איז אליין, און האט נישט די אחריות פון נאך איינעם אין זיין לעבן, צווייטע דאס אים נישט ער זאל איינזעהן די וויכטיגקייט פון זיך רעכענען מיט א צווייטן, ער בויט נישט אויף אין זיך א געפיל צו אנדערע, און ער קען רואיג גיין זיין אייגענע וועג אן קוקן וויפל מענטשן ווערן אראפגעווארפן אינמיטן.

ווען דאס קינד ווערט עלטער, אפילו ער האט שוין מער שכל, לעבט ער נאך אלס אין זיין אייגן וועלטל, זיין מח דרייט זיך נאר ארום אים, עס איז אים שווער אוועק צוגעבן פון זיך דאס מינדעסטע, אלעס וואס ער זעט דארף ער פאר זיך, ער איז מער א נעמער ווי א געבער. שפעטער מיט די יארן, מיט די ענטוויקלונג פון דעם שכל, ווערט מען רייפער צו זיין מער סענסיטיוו צו א צווייטן, און נישט טראכטן נאר פון זיך.

אזוי דארף צו זיין, אבער עס איז נישט אלעמאל אזוי.

דער רבש"ע האט דערפאר אראפגעשטעלט דער אופן פון א מענטשן'ס לעבן, אז דער מאן און די פרוי זאלן זיין פארבינדן מיט א שטארקן קניף, פיר און צוואנציג שעה אין טאג, מיט נאכאנאנדיגע תורה'דיגע און מענטשליכע פליכטן און אויפגאבעס איינער צום צווייטן, אזוי אז יעדער פון זיי - אויב מען וויל מצליח זיין - "מוז" כסדר זיך רעכענען און נעמען אין חשבון נאך איינעם, און נישט ארבעטן אליין.

עס זענען דא וואס בלייבן שטעקן אלע זייערע יארן מיט זייערע קינדערישע מדות, זיי וועלן זיך קיינמאל נישט דערלערנען אז עס קומט זיך זיי נישט אלעס, זיי וועלן ווייטער פארלאנגען און נעמען וויפל זיי קענען נאר, און זיין ברוגז אויף די וואס פארשטייען נישט אז די וועלט איז נישט דירעקט באשאפן געווארן פאר זיי, זיי וועלן שטענדיג ארום גיין מיט טענות אויף די גאנצע וועלט, און וויפל מען וועט זיי פרובירן צו לערנען וועלן זיי זיך נישט דערלערנען, אבער דאס זענען שוין גאר עקסטרעמע פעלער און א קליינער פראצענט.

ירמיה הנביא זאגט: טוב לגבר כי ישא עול בנעוריו. עס איז גוט פאר א מענטש ער זאל טראגן א יאך אין זיינע אינגע יארן. זאגט דער מדרש אז דאס מיינט [אויך] דער עול פון א פרוי. פארוואס איז דאס אזוי גוט? ווייל נאר אזוי ווערט מען א מענטש.

עס איז איבריג ארויסצוברענגען די קאנסקווענצן פון אזא הנהגה, און מען רעדט נאך נישט וואס איז נוגע צו די אייגענע שלום בית, נאר אפילו אנטקעגן די ארומיגע מענטשן אין גאס, ביהמ"ד, ארבעט, געשעפט, ברענגט אזא טיפ ארויס א אפוויכונג. געווענליך ווערן אזעלכע מענטשן איזאלירט, זיי טרעפן זיך שנעל

גליון זה נתנדב לע"ג פרשת רחל ע"ה בת ר' גרשון ע"ה תגצב"ה

צו מנדב זיין א גליון לעילוי נשמת וכדו' כדי לזכות את הרבים רופט: 347-554-1199 אדער שיקט א אימעיל צו binyan@yeshivanet.com

אויף דעם גרינג וועג, אדער אויף א שווערן וועג.

און דאס איז נישט נאר לגבי זיך פארשטיין מיט א צווייטן, נאר אויך לגבי דער ענין פון מדות.

עס איז זייער מעגליך אין די אינגע יארן זיך ארויסצודרייען פון אריינפאלן אין א פראבלעם מיט די אייגענע שלעכטע מדות, און בלייבן מיט דעם גוטן נאמען, א בחור / מיידל אין זייערע צענערלינגע יארן נעמען זיך ארום מיט חברותות וואס איז לויט די אייגענע געשמאק, מען זוכט לכתחלה אויס נאר אזא חברותא וואס זאל צופרידנסטעלן דעם אייגענעם "איך" און עס זאל זיין פאר "מיר" אנגענעם, דאס גאנצע לעבן מיט פריינד איז אויסגעשטעלט לויט די אייגענע הנאה, און איינמאל עס ווערט צוגעגעסן ווערט דאס געביטן, אזוי עס קען אריבערגיין די אלע יארן ביז די חתונה און מען זאל נישט געשטעלט ווערן פאר א ריכטיגע פראבע, און מען זאל נאך האבן דעם בעסטן נאמען פאר א אויסגעצייכטן בעל מדות, כאטש דאס איז פאלש.

שמרי איז איינער פון די בעסטע בחורים אין ישיבה, ער איז א זעלטנער מתמיד, ער שטייט גאנצע שעות ביים שטענדער און הארעוועט אין לערנען, ער האט אבער איין אינטרעסאנטע נאטור, ער לערנט כמעט נישט מיט א חברותא, ער וועט שטענדיג אויסוועלן לכתחלה צו לערנען אליין.

דאכט זיך אז אלעס איז פיין און וואויל, ער שטערט נישט קיינעם מיט דעם, און שלום על ישראל.

אבער דער אמת איז נישט אזוי.

שמרי האט זייער שלעכטע נאטורן, ער פארנעמט נישט קיין אנדערע מענטשן, עס איז אים שווער זיך צו רעכענען מיט א חבר'ס געברויכן, אז זיין חברותא וועט נישט פארשטיין עפעס וועט ער נערוועז ווערן און נישט האבן קיין סבלנות איבערצוזאגן נאכאמאל, אויב זיין חברותא וועט וועלן זיך אפשטעלן א מינוט מעיין זיין אין איינע פון די מפרשים וועט אים דאס שטערן, און ווער רעדט נאך אויב זיין חברותא וועט נישט מסכים זיין צו "זיין פשט", וועט ער ארויסגיין פון די כלים.

צוליב די אלע אויסגערעכנטע סיבות האט שמרי מיט זיינע "גוטע מדות" אויסגעוועלט צו לערנען אליין, אבי נישט אריינצופאלן אין א פלאנטער מיט זיין חברותא, ער האט נישט געהאלטן ביים ארבעטן אויף זיינע מדות, ענדערש האט ער גענומען דעם גרינגן וועג ארויס.

און דאס איז נאך א סיבה פארוואס "לא טוב היות האדם לבדו". עס איז נישט גוט פאר א מענטש צו זיין אליין פאר זיך, ווייל אויב ער איז נישט געצוואונגען צו לעבן מיט א צווייטן, איז זייער גרינג אוועקצולויפן און זיך צו פארהוילן פון די מדות וואס מען דארף ארבעטן, מען בלייבט ווי א רוע נישט געצייטיגטע פרוכט, און עס קומט נישט ארויס דער תכלית הבריאה.

אבער מיט דעם וואס מען האט חתונה, ווערן אלע מדות געשטעלט אויף די ריכטיגע פראבע, סיי אז מוז מען מיט די געוואלד אנהייבן ארבעטן אויף די מדות וואס דארפן א תיקון. און אזוי אויך פארקערט, מען באקומט א גאלדענע געלעגנהייט

צו פראקטיצירן מיט דעם פולסטן פראכט, די גוטע מדות וואס מען האט.

ווייל די אמת'ע פראבע אויף א מאן / פרוי, וואס מען איז באמת, זעט זיך אן נאר וויאזוי מען פירט זיך צווישן די פיר ווענט פון די אייגענע שטוב, דארט ווי קיינער קען נישט פארהאלטן, און מען וועט נאך אלס בלייבן מיט דעם שיינעם פנים אינדרויסן, - און געווענליך איז מען נאך גערעכט אויך, - דארט איז די ריכטיגע פלאץ וואו דער אמת קומט ארויס, און אויך די בעסטע געלעגנהייט צו אויסארבעטן די מדות.

ווייל מען דארף פארשטיין, אז דאס אז די שטוב איז די ערשטע ריכטיגע פלאץ צו קונה שלימות זיין אין מדות, איז נישט דוקא נאר ווען מען האט באמת דירעקט שלעכטע מדות, נאר יעדע מציאות פון לעבן צווישן צוויי פארשטענדליכע און קלוגע מענטשן ברענגט אטאמאטיש ארויס מיספארשטענדענישן, מיינונג'ס פארשידנהייטן, און טיילמאל וויכוחים און קאנפליקטן, וואס כדי דורכצוגיין דאס בשלום, מוז מען האבן אויסגעארבעטע מדות, און דאס איז די ארבעט פון א פאר פאלק צו טרעפן דעם שביל הזהב וויאזוי זיך צו פארשטיין און ארבעטן צוזאמען מיט א פולע הארמאניע, און אויך וויסן וויאזוי צו האנדלען אויב עס קומט צו א וויכוח, וואס אויב מען האט נישט דעם א' ב', וואס דאס איז זיין גרייט צו ארבעטן אויף די אייגענע מדות, וועט דאס עווענטועל פירן צו קריגערייען.

און די וויכטיגסטע איז, צו סובל זיין דעם אנדערנס מדות, אויב איז דאס לעבן פון א פאר פאלק א פלאץ פאר עבודת המדות, מיינט דאס נאר די אייגענע מדות, די ערשטע זאך וואס מען דארף זיין גרייט, איז צו נעמען אויף זיך די מדות וואס זיין מאן / ווייב האט נאכנישט אויסגעארבעט. פארשטייט זיך אז מען רעדט נישט דא פון עקסטרעמע פעלער וואס דארף א גרונטליכע באהאנדלונג, נאר אין א פאל ווען יענעמ'ס מדות איז נישט אינגאנצן לויט די אייגענע געשמאק, ער / זי איז נישט גענוג צוזאמענגענומען, צייטליך, רואיג, געשיקט, אא"וו. דארף מען וויסן וויאזוי צו האנדלען מיט דעם, און נישט ח"ו קריטיקירן, סיקירן, אדער יענעם אראפקלאפן.

דאס איז דער ערשטער און וויכטיגסטער יסוד פאר א שלימות אין שלום בית. אז מען איז נישט אליין אויף די וועלט, און אויף יעדע פרט און יעדע טריט אין לעבן, דארף מען זיך רעכענען מיט נאך איינעם. און דאס ברענגט אטאמאטיש אויך א פליכט, צו נעמען איבערקוקן די אייגענע מדות און ארבעטן אויף דעם, כדי צו בויען ריכטיג א בית נאמן בישראל.

פאר יענין און הדרכה
אין עניני שלום בית
רופט הרב יצחק לויפער
718-789-1456
שטרענג קאנפידענשל - גוטע פרייזן
בהמלצת הרבנים שליט"א

בחכמה יבנה בית

רעיון בנושא שלימות הבית, בקשר לפרשת השבוע

התבוננות ועצה היאך להנצל ממדת החמדה

הדיבור העשירי הוא לא תחמוד בית רעך לא תחמוד אשת רעך שדהו עבדו ואמתו ושורו וחמורו וכל אשר לרעך.

והנה חמדה הוא דבר התלוי בלב האדם, וכבר עמדו הראשונים ע"ז האיק אפשר לצוות ע"ז לא תחמוד, והספורנו ב' יהיה הדבר אצלך לנמנע גמור כי הנמנע לא יחמידו הטבע כלל ע"כ. והוא כמש"כ האבן עזרא וז"ל אנשים רבים יתמחו על זאת המצוה. איך יהיה אדם שלא יחמוד דבר יפה בלבו כל מה שהוא נחמד למראה עיניו. ועתה אתן לך משל. דע כי איש כפרי שיש לו דעת נכונה והוא ראה בת מלך שהיא יפה לא יחמוד אותה בלבו שישכב עמה. כי ידע כי זה לא יתכן. ואל תחשוב זה הכפרי שהוא כאחד מן המושגעים שיתאוה שיהיו לו כנפים לעוף השמים. ולא יתכן להיות כאשר אין אדם מתאוה לשכב עם אמו או אע"פ שהיא יפה. כי הרגילותו מנעוריו לדעת שהיא אסורה לו. ככה כל משכיל צריך שידע כי אשה יפה או ממון לא ימצאנו אדם בעבור חכמתו ודעתו. רק כאשר חלק לו השם. ואמר קהלת (לאשר) [ולאדם שלא עמל בו] יתנו חלקו. ואמרו חכמים בני חיי ומוזני לאו בזכותא תליא מלתא אלא כמזלא. ובעבור זה המשכיל לא יתאוה ולא יחמוד. ואמר שידע שאשת רעהו אסרה השם לו יותר היא נשגבה בעיניו מבת מלך בלב הכפרי על כן הוא ישמח בחלקו ולא ישים אל לבו לחמוד ולהתאוות דבר שאינו שלו. כי ידע שהשם לא רצה לתת לו. לא יוכל לקחתו בכחו ובמחשבותיו ובתחבולותיו. על כן יבטח כבוראו שיכלכלנו ויעשה הטוב בעיניו. עכ"ל. ונראה לומר עוד דברים בגו בעצה ולתושי' ע"י התבוננות בענין זה.

מעם שנבראת האשה אחת מצלעותיו הוא למובת האדם

ונקדים מש"כ הערבי נחל (בראשית עה"פ ויבן ה' אלקים) וז"ל חקרו הראשונים במעם שינוי זה שגשגתה מין האדם מן יתר הברואים שנבראו שנים זכר ונקבה, וז"ל רבינו המור בהקדמתו לאבן העזר ועל הכל האשה אשר ממנו לוקחה ולא כשאר הברואים שנבראו שנים שנים אבל בראו לבדו ויקח אחת מצלעותיו ויבן אותה לאשה ויביאה אותה אליו למען היותה לו לעזר כמו"ש הראב"ד בס' הנפש שוהו למובת האדם שאלו נברא זכר ונקבה כשאר הברואים היתה האשה אצל האדם כנקבת בהמה אצל זכר שאינה מקבלת שולמנות הזכר ולא עומדת אצלו לשמשו, אך זה חוטף מזה וזה בועט בזה, ואיש למעבדו יפנו וגם אינם מיוחדים זה לזה, לפי שנבראו כל א' בפני עצמו.

ולמובת האדם והנאתו בראו ה' יחיד ויעשה את האשה מאחת מצלעותיו, והיא לו לעזר ומסעד, מפני שהוא נחשבת לו כא' מאבריו אשר לו לשמשו, ומושל עליה כמושל על אבריו, ותהיה משתוקקת אליו כאשר אבריו משתוקקים להנאת גופו, ואמר לא טוב היות האדם לבדו, ר"ל אין טוב שיהיה האדם מתבודד עם האשה כמו הבהמות שהם מתבודדים ואין הנקבות מיוחדים לזכרים, אעשה לו עזר ממנו כנגדו, ואמרו כנגדו, ר"ל שתעמוד אצלו יום ולילה וכו', ואדם בראותו אותו וידע כי ממנו לוקחה אמר

ע"כ יעזוב איש כו', כלומר ראויה היא זו שתהיה מיוחדת לאדם ואדם אליה. על כן ראוי לאדם לאהוב אשתו כגופו ולכבדה יותר מגופו ולרחם עליה ולשומרה כאשר ישמור אחד מאבריו וכמו כן היא חייבת לעובדו ולאהבו כנפשה כי ממנו לוקחה כו' עכ"ל [המור].

ממה שנבראת האשה באופן זה מוכח שצריך לאהוב אשתו ולכבדה

כלל דבריו כי מהיותנו רואין כי עשה ה' את האדם יחיד יצא החיוב לאהוב אשתו ולכבדה כאמור, ואם אמר יאמר האדם הלא ענין זה לא היה רק באדם הראשון אבל מאז עד היום, נוצר הזכר לעצמו והנקבה בפני עצמו, אף אתה אמור לו כי כל הנשמות שהיו ושעתידין להיות, כולם היו כלולים באדם הראשון נשמות זכרים ונקבות, וכאשר לוקח אחת מצלעותיו ונעשית חוה, נכללו בה כל נשמות הנקבות ובו נשארו כל נשמות הזכרים, ולכן כל היוזגים בעולם כך הוא אדם הראשון שהאשה נבנית א' מצלעותיו עכ"ל הערבי נחל.

(ועיי"ש בערבי נחל מעם נוסף, בשם העקרים (שהבאנו בגליון פ' בא) ותו"ד שהאדם נברא להוציא כחותיו אל הפועל ואינו נברא שלם, ולהורות לזה לא נבראת הנקבה עמו, כיון שאינה שוה אל הזכר, שתכליתה הוא להיות מפילה אליו לסייעו בעבודת ה' עיי"ש באורך).

האיש והאשה הם הרכבה מוגיית

והנה כ' בדברי שאול (להשואל ומשיב, בראשית עה"פ על כן יעזוב איש וגו' והיו לבשר אחד) וז"ל הענין נראה לי דהנה כבר נודע מ"ש חכמי הרפואה דיש הרכבה מוגיית, כגון הסכנב"י שנגעשה מחומיץ ודבש שקונה לו צורה, ואין בו צורת החומיץ כולו או הדבש רק שנגעשה צורה חדשה ממוזג משתי הכחות של חומיץ ודבש, ויש הרכבה השכנית כגון כל המרקחות שנרכבו מסממנים שהם הרכבה השכנית וכו', והנה כל האדם הנולד מאיש ואשה הוא נעשה הרכבה המוגיית שנתמוזג בו שתי הכחות של אביו ואמו, והנה הקב"ה חפץ שידבק באשתו, ושם אינו רק הרכבה שכניית ולא מוגיית, על כן עשה הקב"ה שהאשה הראשונה שנתן הקב"ה לאדם בראו מעצמות האדם ובשר מבשרו ונמצא היתה האשה הראשונה הרכבה מוגיית מהאדם, ועל ידי כן נשתלשל אח"כ לדור דור שידבק האדם באשתו, ולא יקרא הרכבה שכניית, כי אם הרכבה מוגיית, וז"ש זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי, וא"כ היתה הרכבה מוגיית, ודבק באשתו, ואף ששם אינו רק הרכבה שכניית בכ"ז ודבק באשתו והיו לבשר אחד עכ"ל.

והנה ה' אפשר להאריך בכמה אנפין בהבנת דבריו (ועיי' מש"כ בשבוע העברה בבנה ביתך (אידיש), שבני ומיוסד על דבריו אלו) ולענינו אפשר למוזג מש"כ בדברי שאול, בהרכבה מוגיית עם הערבי נחל, להעלות שניהם בקנה אחת, דמכין שניהם נפקא לן, שהאיש והאשה הם כמו גוף אחת ממש, שזה נלקח מזה, כמו שהיתה קודם הבריאה שחיה נלקחת מאדם הראשון, וזהו מלבד הידוע כבר מהאר"י הק', שבגופו של דבר, נשמות האיש והאשה

אחת הן, אלא שנתפרדו ונאבדו זה מזה, בבואם להאי עלמא, וזהו סוד מאמרם (קידושין ב:) מי חוזר על מי בעל אבידה מחזר אחר אבידתו, ור"ל שהאשה היא האבידה של האדם, שחצי חלקו נאבד ממנו בירידתו לעולם, ועתה בעת הזווג מוצאו. עוד זאת נת' מדברי הערבי נחל והשואל ומשיב, שבעצם הם גם גוף אחד, והאשה נחשב כאבר מאברי האיש, ולהשו"מ הוא בעומק יותר, שהם ממש כאחת בכל חלק מחלקיהם, כמו הרכבה המזוגית, שיש בכל חלק וחלק מהכל ואין שום חלק עומד בפ"ע. ונמצא לפ"ז דמ"ש חז"ל אשתו כגופו, הוא כגופו ממש, כי שניהם נחשבו כגוף אחד וכמציאות אחת, ואף שאינו נראה לעינינו אמנם בשרשם למעלה, הם אחת אף בגופם.

*

בהתבוננות אשתו הוא כאבר מאבריו יהי' שמח בחלקו

ואתה הקורא אחר ראותך כל אלה, הבה נבוא לחשוב חשבוננו של עולם, הנה ידוע מ"ש חז"ל (ב"מ ל"ח.) אדם רוצה בקב שלו יותר ממי' קבים של חבירו, ולכאורה יש להבין הלא מדת החמדה הוא קבוע במסמרות בלב האדם, ובפרט אם יש לו רק קב אחד וחבירו יש לו מי' קבין, וכללא קי"ל יש לו מנה רוצה מאתיים, ואך עולה במציאות שאדם רוצה בקב שלו יותר ממי' קבין של חבירו.

תשובה לדבר זה, שבדבר שנקבע באדם שהוא "שלו" ממש, והוא דבוק לעצם נפשו, אין לו חמדה להיות לו מאחרים, כי ניחא לי' במה שבידו כיון שהוא שלו ומתעצם עם הדבר, ונחת ינחת מהמעט ממה שבידו יותר ממה שביד חבירו. ועיקר החמדה הוא בדבר שחושב שאין לו כלל ד"ז, וגם אינו מתבונן במה שיש ביד חבירו שהוא "שלו" ממש, אלא שחושב שבמקרה נודמן לו ד"ז.

והגע עצמך, באם למשל יחלקו מנות לרבים, ויש מנה יפה ומנה גרוע, ויעלה בחלקו מנה גרוע, ורואה בחבירו שעלה בידו מן היפה, אז תיכף יעלה בלבו קנאה על מה שביד חבירו למה הוא לא זכה לכך. אבל אם יבחין שהמנה מה שביד חבירו אינו ממה שעלה לו בחלקו ע"י המחלק, אלא שחבירו שילם ע"ז מיטב כספו, ושמו נרשם עליו, אלא שבמקרה נודמן ביד המחלק, וכי אז יקנא במה שבחבירו, הלא פשיטא וניחא לי' הדבר, שחבירו קיבל מה ששייך לו, וכש"כ באם הוא בעצמו קנה מנה גרוע, בודאי לא שייך לקנאות את חבירו, כי כ"א קיבל את חלקו, וכל הקנאה והחמדה שייך רק באופן שחושב, שהמחלק נתן לו במקרה מנה גרוע ולחבירו מנה יפה ודו"ק היטב.

וכמו כן לענינו, כאשר יקבע איש בנפשו אשר זה ביתו אשר נודווג לחלקו, אינו ממה שעלה לו בגורל במקרה, ובכחירת האדם עצמו לקחה, אלא שזה נודווג לו מן השמים, כיון שנשמתם אחת הן, וגם בגופם הם אחד ממש, והוא לוקחה מאחת מצלעותינו, וזהו לא רק אצל אדם ותוה, אלא בכל זוג זווג ביישראל כן הוא, כמ"ש הערבי נחל, וגם בזה שתנחברו ביחד נרכבו בהרכבה מזוגית בלי פירוד וחילוק בשום ענין, אחרי כל אלה אין שום מקום לחמדות וזרות, כי אדם רוצה בקב שלו, וזוגתו היא אבר מאבריו ונתח מנתחיו, ואשת חבירו הוא מתעצם עם חבירו ממש, ואין מקום להעלות

על הדעת באופן אחר, ולא היה אפשר מלכתחלה להיות רק באופן זה, כיון שהיא מגופו ונשמתו ממש, והבן היטב בזה המעט, ויותר אין להאריך. (ובאמת ד"ז שייך בכל הקנינים שיש לו לאדם ששיון הם לאשה, וכמו שהארכנו בגליון ב' במאמר חן אשה על בעלה עיי"ש ומשמ תקחנו וצרפו לכאן).

*

הרכב איש ואשה הוא כהרכב הבן עם הוריו

והנה כ' החת"ם (דרשות לשבועות רצ"ד עמוד ד') וז"ל אחז"ל עשרת הדברות הם חמשה מול חמשה וכן בפייט וכולם נבונים למבין וישרים למוציא דעת, אך כבוד מול לא תחמוד קשה להבין כי נאמר שם החומד מוליד בן שמקללו, וקשה להבין השיכות זה לזה, ויובן כפשוטו כמו שהסביר ר' שמעון הגדול בפייט (בסוף ליום ב' לשבועות) זה שחומד אינו שלו, ומה שיש לו אינו שלו, והנה אין לשום אדם דבר ששייך לומר שהוא שלו ממש, אלא בניו שהם בשר מבשרו ונתח מנתחיו, ויען הוא חומד שאינו שלו יהיה ענינו שבנו שהוא באמת שלו יהיה כמו שאינו שלו כי יקללנו ומסתמא בן יכבד אב עכ"ל.

והנה לפי דברינו הנ"ל נראה לומר באו"א, כי אדרבה דכמו שבנו הנולד לו הוא עצמו ובשרו ממש, ככה כל הקנינים שיש לאדם הם מהשייך לו בשורש נשמתו, ובפרט אשתו שגם גופה ממוזג עמו כאחת, ובהתבוננות זה יהיה שמח בחלקו אשר ניתן, כי הוא חלקו ממש, ולא ממה שנודווג לו במקרה, אלא חלק עצמו החוזר לו בעת דודים.

ביאור סמיכת פרשת מזבח לעשרת הדברות

ולפ"ז יש לבאר נמי למה נסמכה פרשת מזבח לעשרת הדברות, דהנה כ' שם הערבי נחל לפרש מה שאמרו חז"ל (גיטין צ' ע"ב) כל המגרש אשתו ראשונה אפילו מזבח מוריד עליו דמעות, דהנה ארו"ל (ב"ר י"ד ה') על פסוק וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה נפל עפרו ממקום שנאמר מזבח אדמה תעשה לי הלואי תהא לו כפרה ויוכל לעמוד. וידוע כי המתהווה בענפים עושה רושם בשורש, ולזה אמרו רז"ל כי יוה"כ אינו מכפר בין אדם לחבירו עד שירצהו, וזהו לפי שפירוד בין אנשים ישראלים גורם פירוד וצער כביכול בשורש נשמותיהן ומעכב הכפרה, וא"כ מחמת היות שורש גוף אדם וחזה מאדמת המזבח ומשם נבראו יחד להורות שמחוייב לאהוב אותה ולשומרה כדברי רבינו המור, ולכן כשיש פירוד בין איש לאשתו גורם צער בשרשן שהוא המזבח, ומוריד עליו דמעות ומעכב הכפרה שלא יקובל הקרבן שם ברצון עכ"ל.

נמצא לפ"ז שמהזבח מוכח שאיש ואשתו הם כגוף אחד, ומשם נבראו יחד, כמ"ש הערבי נחל, ומעתה יצא לאור למה נסמכה פרשת המזבח לעשרת הדברות, דהנה לא תחמוד הוא שורש גדול להעשרת הדברות, כמ"ש בארחות צדיקים (שער הקנאה) שע"י החמדה אפשר להמשך לעבור על כל הדברות עיי"ש, וע"כ עצה לזה, נסמכה כאן פרשת מזבח שע"י התבוננות הנ"ל, נוכל לעקור מקרבנו מדה רעה זו בשרשו, והבן היטב.

בעריכת הרב יצחק לויפער פאר שאלות און הערות אדער צו באקומען דעם גליון binyan@yeshivanet.com

ביטע האלטן די גליונות פרוואט און נישט צושפרייטן אין בתי מדרשים.